

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 czerwca 2017 roku w sprawie o sygn. akt I C 487/16, z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko T. K. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny:

1. zasądził od T. K. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2.524,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądził od T. K. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 666,70 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

W dniu 23 czerwca 2015 roku w Ł. pozwany T. K. kierując samochodem marki C. (...) o numerze rej. (...) spowodował kolizję drogową podczas omijania stojącego pojazdu marki R. (...) o numerze rej. (...) wskutek niezachowania bezpiecznego odstępu. Właścicielem powyższego pojazdu był A. K., zaś jego użytkownikiem był P. K.. Pozwany w momencie wyrządzenia szkody był w stanie nietrzeźwości. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność za to zdarzenie i przyjął mandat karny. Pozwany uszkodził tylny lewy zderzak, tylny lewy błotnik oraz drzwi po lewej stronie pojazdu marki R.. Pozwany w dniu wyrządzenia szkody miał zawartą z powodem umowę obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Ubezpieczyciel pozwanego w dniu 15 lipca 2015 roku przyznał i wypłacił poszkodowanemu właścicielowi pojazdu marki R. odszkodowanie w wysokości 2.524,79 zł, zgodnie z podanym przez powoda kosztorysem E. nr (...).

Pismem z dnia 7 października 2015 roku powód zwrócił się do pozwanego z wezwaniem do zapłaty kwoty 21.576,84 zł, która to kwota miała stanowić równowartość odszkodowania wypłaconego przez powoda w celu naprawienia szkody wyrządzonej w dniu 23 czerwca 2015 roku. Pismem z dnia 6 listopada 2015 roku powód ponownie zwrócił się do pozwanego z wezwaniem do zapłaty wyżej wskazanej kwoty pieniężnej.

Sąd Rejonowy wskazał, że powyższy stan faktyczny w znacznej części był bezsporny pomiędzy stronami i został on poparty przedłożoną w sprawie dokumentacją. Pozwany podnosił, że oszacowana przez powoda wysokość szkody nie jest miarodajna w związku z czym wniósł o powołanie biegłego rzeczoznawcy majątkowego z zakresu wyceny szkód komunikacyjnych. Nie uiścił jednak zaliczki na poczet kosztów tego dowodu. Sąd I instancji pominął więc ten dowód z uwagi na treść art. 130⁴ § 5 k.p.c., który stanowi, że w razie nieuiszczenia zaliczki sąd pomija czynność połączoną z wydatkami. Sąd meriti pominął dowód z zeznań pozwanego, gdyż pozwany nie stawiał się na rozprawę w dniu 21 czerwca 2017 roku i jednocześnie nie usprawiedliwił swojej nieobecności pomimo prawidłowego wezwania i pouczenia o skutkach niestawiennictwa. Sąd Rejonowy pominął także decyzję z dnia 15 lipca 2015 roku dotyczącą wypłaty kwoty 1.790,54 zł na rzecz A. W., argumentując, że powód nie wykazał związku przyczynowo- skutkowego pomiędzy tą wypłatą, a zachowaniem pozwanego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części. Sąd podkreślił, że powód dochodził swojego roszczenia od pozwanego w drodze tzw. regresu. Podstawę prawną jego żądania stanowi art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakładowi ubezpieczeń przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii. Sąd meriti argumentował, że dla uwzględnienia roszczenia zwrotnego zakładu ubezpieczeń nie ma znaczenia, czy stan po użyciu

alkoholu miał wpływ na zaistnienie kolizji bądź wypadku. Wystarczy więc ustalenie samego faktu, że kierujący był w stanie po użyciu alkoholu. W ocenie Sądu I instancji powód wykazał, że pozwany w dniu 23 czerwca 2015 roku wyrządził w stanie nietrzeźwości szkodę w pojeździe marki R. o nr rej (...), załączając kopię notatki urzędowej policji. Ta okoliczność nie była negowana przez pozwanego. Sąd podkreślił, że pozwany twierdząc, iż dochodzona kwota jest nieuzasadniona powinien wykazać brak ekwiwalentności pomiędzy wypłaconą kwotą, a szkodą właściciela pojazdu marki R.. Ciężar dowodowy w tym zakresie leżał po stronie pozwanego, który z tych twierdzeń wywodził skutki prawne. Sąd pominął dowód z opinii biegłego z uwagi na nieuiszczenie przez pozwanego zaliczki w myśl art. 130⁴ § 5 k.p.c., przyjmując że nie doszło do zakwestionowania ustalonej wysokości szkody w pojeździe R. na kwotę 2.524,79zł, jak i załączonego kosztorysu E.,

W ocenie Sądu meriti powód wbrew wymogowi art. 6 k.c. nie wykazał faktycznej podstawy żądania zapłaty kwoty ponad zasądzoną w pkt 1. wyroku. Sąd argumentował, że z notatki policyjnej z miejsca zdarzenia jednoznacznie wynika, że pozwany uszkodził jedynie pojazd marki R. (...) o numerze rej. (...), którego właścicielem był A. K., a użytkownikiem P. K.. Powód nie przedstawił żadnego innego dowodu, aby przyjąć że pozwany uszkodził jeszcze inny pojazd niż ten wymieniony w treści notatki policyjnej. Powód przedłożył powyższą notatkę urzędową, kosztorys E., dwa wezwania do zapłaty oraz dwa pisma, z których wynika, że wypłacił kwotę 2.524,79 zł właścicielowi i użytkownikowi pojazdu R. (...) i kwotę 1.790,54 zł A. W. za pojazd marki R. (...) o numerze rej. (...). W tych okolicznościach wobec nie wykazania związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy zachowaniem pozwanego, a wypłatą odszkodowania na rzecz A. W., Sąd meriti oddalił powództwo w tym zakresie.

O odsetkach ustawowych w związku z opóźnieniem pozwanego Sąd Rejonowy orzekł n podstawie 481 § 1 k.c. Sąd wskazał, że w myśl art. 455 k.c. świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika. Powód wykazał, że przed wniesieniem pozwu wzywał pozwanego do zapłaty zasądzonej kwoty, zatem na dzień wniesienia pozwu tj. 14 stycznia 2016 roku pozwany pozostawał w opóźnieniu. Sąd argumentował nadto, że od dnia 1 stycznia 2016 roku w miejsce poprzednio obowiązującego jednolitego pojęcia odsetek ustawowych (art. 359 § 2 k.c.) wprowadzono w art. 481 § 2 k.c. dodatkową kategorię odsetek ustawowych za opóźnienie. Z aktualnej treści art. 359 § 2 k.c. i art. 481 § 2 k.c. wynika, że każdoczesna stopa odsetek ustawowych jest o 2 punkty procentowe niższa od stopy odsetek ustawowych za opóźnienie. Powód w niniejszym postępowaniu domagał się, za cały okres opóźnienia i na przyszłość, odsetek w wysokości odsetek ustawowych a nie – za okres od 1 stycznia 2016 roku – odsetek wyższych o 2 punkty procentowej, tj. odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonej w art. 481 § 2 k.c. Strona powodowa domagała się wyłącznie niższych odsetek wynikających z art. 359 § 2 k.c., tj. odsetek ustawowych, a nie odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2 k.c. Wobec tego, stosownie do treści art. 321 k.p.c., przedmiotem rozstrzygania w niniejszej sprawie było wyłącznie żądanie zapłaty odsetek ustawowych (tj. o wysokości określonej w art. 359 § 2 k.c.) a orzekanie za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku o odsetkach w wysokości o 2% wyższej (określonej w art. 481 § 2 k.c.) stanowiłoby niedopuszczalne wyjście poza granice żądania powoda.

O kosztach procesu Sąd I instancji rozstrzygnął w punkcie 3. wyroku stosownie do art. 100 k.p.c. Sąd podkreślił, że w niniejszej sprawie powód poniósł koszty procesu w wysokości 1.130 zł, na które złożyły się: opłata sądowa od pozwu – 213 zł, koszty zastępstwa procesowego – 900 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Sąd orzekł o kosztach należnych stronie powodowej od przeciwnika w wysokości 666,70 zł, biorąc pod uwagę, że powód wygrał sprawę w 59% (1130zł x 59% = 666,70 zł).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w zakresie punktu 2. sentencji.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj.

a) art. 229 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwany przyznał, że uszkodził przedmiotowy samochód, bowiem w toku postępowania kwestionował jedynie wysokość wyrządzonej szkody (koszty naprawy), a nie sam fakt wyrządzenia szkody;

b) art. 230 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w sytuacji, gdy biorąc pod uwagę całokształt materiału dowodowego, okoliczności sprawy oraz doświadczenie życiowe, to zachowanie pozwanego w toku procesu polegające na nieusprawiedliwionym niestawiennictwie na rozprawie oraz nieuiszczeniu zaliczki na poczet opinii biegłego rzeczoznawcy Sąd I instancji powinien być uznać jako przyznanie okoliczności fatycznych.

W konsekwencji zgłoszonych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za I i II instancję.

Nadto apelujący wniósł na podstawie art. 368 pkt 4 k.p.c. o dołączenie w poczet materiału dowodowego notatki policyjnej Komendy Miejskiej Policji w Ł. z dnia 23 czerwca 2015 roku, KW (...) stwierdzającej, że pozwany będąc w stanie nietrzeźwości (około 1 promila) uszkodził łącznie 6 samochodów. Uzasadniając wniosek apelujący podał, że z uwagi na to, że kwestie faktyczne zdarzenia – przebieg oraz uczestnicy nie były kwestionowane – dopiero na aktualnym etapie postępowania pojawiła się potrzeba złożenia do akt sprawy przez powoda kolejnej notatki policyjnej (na miejscu zdarzenia zostały sporządzone 2 notatki policyjne dotyczące tego samego zdarzenia), a z dokumentu wynika, że doszło do uszkodzenia sześciu samochodów w tym pojazdu należącego do A. K. oraz pojazdu należącego do A. W..

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 lutego 2018 roku pełnomocnik pozwanego ustanowiony z urzędu wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczone w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że w postępowaniu apelacyjnym sąd odwoławczy w obowiązującym aktualnie systemie środków odwoławczych jest sądem merytorycznym, rozpoznającym nie tylko środek odwoławczy, ale także sprawę.

Apelacja pełna polega na tym, że sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie. Innymi słowy, przedstawione pod osąd roszczenie procesowe jest rozpoznawane po raz wtóry cum beneficio novorum, a prowadzona przez sąd rozprawa stanowi kontynuację rozprawy rozpoczętej przed sądem pierwszej instancji. Podstawowym celem postępowania apelacyjnego jest naprawienie wszystkich błędów popełnionych zarówno przez sąd, jak i przez strony, przy czym chodzi zarówno o błędy natury prawnej, jak i faktycznej. Wyjątki przewidziane w art. 381 k.p.c. zostały ustanowione nie po to, aby ograniczyć apelację i zwęzić ramy odwoławcze, lecz głównie w celu dyscyplinowania stron przez skłanianie ich do przedstawiania całego znanego im materiału faktycznego i dowodowego już w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji; tym sposobem ustawodawca zapobiega także przewlekłości postępowania.

Użyte w art. 378 § 1 k.p.c. sformułowanie, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę "w granicach apelacji", oznacza, iż sąd ten rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, także na rzecz współuczestników w warunkach opisanych w art. 378 § 2 k.p.c., dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji (art. 381 i art. 382 k.p.c.), ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, będąc ewentualnie związany oceną prawną lub uchwałą Sądu Najwyższego (art. 386 § 6, art. 398²⁰ i art. 390 § 2 k.p.c.), stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, gdy brak takich przepisów, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 367 i następne oraz art. 391 § 1 k.p.c.), kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (art. 378 § 1 in fine k.p.c.), orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wniosek zawarty w apelacji i nie naruszając zakazu reformationis in peius (art. 378 § 1, art. 384 i art. 386 k.p.c.), i w końcu rozstrzyga o kosztach postępowania (art. 108 § 2 k.p.c.).

W konsekwencji takiego modelu postępowania odwoławczego, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąże go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55).

W przedmiotowej sprawie pozwem z dnia 14 stycznia 2016 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą W. wystąpił w elektronicznym postępowaniu upominawczym o nakazanie zapłaty T. K. kwoty 4.315, 33 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie postanowieniem z dnia 2 lutego 2016 roku przekazał sprawę do Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieście w Łodzi z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pismem procesowym z dnia 24 marca 2016 roku (data wpływu do Sądu) powód podtrzymał swoje żądanie i jego podstawę oraz wnioski o wydanie nakazu zapłaty oraz zasądzenie zwrotu kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W dniu 27 kwietnia 2016 roku referendarz sądowy Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Nakaz zapłaty został doręczony pozwanemu wraz z odpisem pozwu i załączników oraz pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia sprzeciwu w dniu 10 maja 2016 roku (k. 30)

W dniu 2 czerwca 2016 roku do Sądu wpłynął sprzeciw od nakazu zapłaty złożony przez pozwanego T. K. (nadany w Urzędzie Poczтовым w dniu 31 maja 2016 roku – k. 31-32).

Sąd Rejonowy przyjął sprzeciw jako wniesiony w terminie i niedotknięty brakami (k. 33).

Tymczasem termin do wniesienia sprzeciwu upłynął w dniu 24 maja 2016 roku (wtorek). Zgodnie z treścią art. 504 § 1 k.p.c. sąd odrzuca sprzeciw wniesiony po upływie terminu lub z innych przyczyn niedopuszczalny albo którego braków pozwany nie usunął w terminie. Jak natomiast stanowi § 2 powołanego artykułu nakaz zapłaty, przeciwko któremu w całości lub w części nie wniesiono skutecznie sprzeciwu, ma skutki prawomocnego wyroku.

Oznacza to, że prawomocny nakaz zapłaty jest objęty powagą rzeczy osądzonej w zakresie określonym w art. 366 k.p.c., wiąże nie tylko strony i sąd, który go wydał, lecz także inne sądy i inne organy państwowe (art. 365 § 1 k.p.c.).

Nakaz zapłaty w przedmiotowej sprawie jest prawomocny od dnia 25 maja 2016 roku.

Zgodnie z treścią art. 379 pkt 3 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona.

Sąd drugiej instancji zobowiązany jest do wydania postanowienia o charakterze formalnym w przypadku, gdy istnieją przeszkody do merytorycznego rozpoznania apelacji bądź rozpoznania sprawy. W pierwszym przypadku chodzi o sytuację, gdy apelacja podlega odrzuceniu bądź postępowanie apelacyjne podlega umorzeniu na skutek cofnięcia apelacji albo wystąpienia następczej przeszkody uniemożliwiającej rozpoznanie apelacji, ale nieuzasadniającej uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Dotyczy to niedopuszczalności drogi sądowej, braku jurysdykcji krajowej, zapisu na sąd polubowny, powagi rzeczy osądzonej, zawisłości sporu, nieusuwalnego lub nieusuniętego braku zdolności sądowej którejkolwiek strony, a także nieusuwalnego lub nieusuniętego braku zdolności procesowej albo braku w składzie organów po stronie powodowej. Do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i umorzenia postępowania może dojść, gdy w toku postępowania przed tym sądem lub sądem drugiej instancji powstała nieusuwalna bądź nieusunięta przeszkoda do merytorycznego rozpoznania sprawy i wydania wyroku, gdy wydanie wyroku stało się zbędne oraz gdy powód dokonał skutecznego cofnięcia pozwu (art. 203 w zw. z art. 374 k.p.c.).

Do uchylecia zaskarzonego wyroku moze dojść wóczas, gdy sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę, niezasadnie uznając, że pozwany skutecznie wniósł sprzeciw wobec wyroku zaocznego, zarzuty wobec nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, sprzeciw wobec nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy niezasadnie uznał, że pozwany w terminie wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł w formie postanowienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 1999 r., III CKN 693/98, OSNC 2000/4/73; Biul. SN 2000/1/9) i na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. uchylił zaskarzony wyrok i odrzucił sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego w dniu 27 kwietnia 2016 roku w sprawie o sygn. akt I Nc 404/16.

Wobec powyższego odnoszenie się do zarzutów powołanych w apelacji jest zbędne.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1667), które weszło w życie z dniem 27 października 2016 roku i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz 90 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji).

Na podstawie § 16 ust. 1 pkt 1 (75 % opłaty) w zw. z § 8 pkt 3 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1714) Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w dla Ł. w Ł. na rzecz adwokata M. P. kwotę 553,50 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu w postępowaniu apelacyjnym.